

Franse advocatuur te hoop tegen verscherpte controle

Foto: AFP/ANP/Philippe Huguen

Peter Vermij, journalist

Duizenden Franse advocaten zijn in verzet gekomen tegen maatregelen waarmee hun regering de strijd aanbindt tegen de georganiseerde misdaad. Volgens de actievoerders worden zij teveel in hun functioneren belemmerd, en dreigen fundamentele rechten van de verdediging in gevaar te komen.

In Marseille waren het er driehonderd, in Lille 250, en in Parijs stonden er volgens de lokale Orde wel duizend confrères op de trappen van het Paleis van Justitie. Op 19 mei, de naamdag van Saint Yves, Franse beschermheilige van het recht en de advocatuur, kwamen overal in Frankrijk advocaten in protest bijeen. Voor gewillige foto- en televisiecamera's, in toga en de mond symbolisch gesnoerd, vroegen zij aandacht voor wetten en rechtspraktijken die de rechten van verdachten en hun raadslieden zouden aantasten. De jongste opstand begon vorige maand in Toulouse, met de arrestatie van advocate France Moulin. Zij was de eerste advocaat die werd opgepakt op grond van een nieuwe wet genoemd Perben II, naar minister van Justitie Dominique Perben die hem door het parlement had gelooft. Moulin werd na 23 dagen weer vrijgelaten. Maar haar zaak was slechts de druppel die een reeds volle emmer deed overlopen, zei advocaat en actievoerder Françoise Cotta in *Le Figaro*. 'De malaise in de professie dateert niet van gisteren.'

ZWARTE SCHAPEN

Het verzet van de Franse advocatuur keert zich tegen een serie overheidsmaatregelen, alle bedoeld om het Franse rechtssysteem beter te wapenen tegen internationaal georganiseerde, in toenemende mate gewelddadige criminaliteit. Bovenaan staat de wet Perben II, vorig jaar door de centrumrechtse regering bedacht en in oktober jongsleden van kracht geworden. Het nieuwe artikel 434-7-2 van de *Code Pénal* maakt het voor dienaren van het recht strafbaar om, wanneer een verdachte in voorlopige hechtenis is, informatie naar buiten te brengen die het politieonderzoek zou kunnen bemoeilijken. Tot verontwaardiging van veel advocaten geldt dit artikel niet voor journalisten, maar wél voor de advocaten van opgepakte verdachten. Moulin, bijvoorbeeld, zou de

Advocaten protesteren op 19 mei 2005 in Lille, in toga en de mond symbolisch gesnoerd, tegen de nieuwe wet Perben II.

arrestatie van haar cliënt aan een relatie van hem hebben gemeld, met mogelijk als gevolg dat deze goederen kon verstoppert voor de politie. De Franse justitie geeft weinig commentaar over de zaak, maar op grond van het nieuwe wetsartikel zou Moulin maximaal vijf jaar gevangenisstraf kunnen krijgen.

Tijdens de voorbereiding van het nieuwe artikel, zo onthulde minister Perben vorige week in *Le Figaro*, was zelfs overwogen om raadslieden geheel buiten te sluiten gedurende de voorlopige hechtenis, om zo het gerechtelijk vooronderzoek te vergemakkelijken. Volgens de minister was daarover overlegd met de deken van de machtige Parijse Orde, die bezwaar maakte en uiteindelijk toestemde in een selectievere bepaling waardoor alleen 'zwarte schapen' binnen de advocatuur streng kunnen worden gestraft.

De Parijse Orde ontkent echter dit impliciete akkoord, en steunt de eis van diverse vakbonden van advocaten dat artikel 434-7-2 geheel moet worden geschrapt. Minister Perben heeft advocaten uitgenodigd in een werkgroep die de komende maanden zal studeren op mogelijke aanpassing van de wet.

AFLUISTEREN

De opwindning geldt ook het groeiende aantal huiszoekingen gericht tegen advocaten, zowel in hun eigen kantoren als die van hun orden. In de huidige procedure hoeft de rechter-commissaris aan de deken van de orde het doel van het onder-

zoek niet te onthullen, en kunnen rechercheurs tijdens de huiszoekingen allerlei ongerelateerde dossiers inzien. Advocatenorganisaties willen dat de R-C voortaan toestemming moet vragen van een andere rechter – de 'Juge des Libertés et de la Détention' – en dat alleen voor nauw gedefinieerde dossiers. Bovendien zou de R-C persoonlijk alle dossiers moeten selecteren, in plaats van de rechercheurs die hem vergezellen.

Boosheid is er ook over toenemende pogingen om advocaten af te luisteren. Indirect af luisteren, via taps op telefoons van de verdachte, zou helemaal moeten worden verboden, aldus de Nationale Raad van Orden tijdens een bijzondere algemene vergadering op 14 mei. Voor het rechtstreeks af luisteren van gesprekken van advocatenkantoren zou toestemming moeten komen van de onafhankelijke 'Juge des Libertés'; de deken van de orde zou bovendien aan deze rechter moeten kunnen adviseren afgeluisterde gesprekken buiten het onderzoeksdossier te houden.

Ongerustheid, ten slotte, is er ook over de invoering van nieuwe mogelijkheden voor verdachten van relatief lichte vergrijpen om in ruil voor een 'schuldigverklaring' aanspraak te maken op lagere, tevoren vastgelegde straffen. Hoewel er strikt gesproken geen sprake is van onderhandeling, zien velen deze poging om overbelaste rechters lucht te geven toch als een sluipende invoering van een op Amerikaanse leest geschoeide vorm van *plea-bargaining*.